2024/2346

10.10.2024

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2024/2346

ze dne 11. dubna 2024

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Agentury Evropské unie pro základní práva na rozpočtový rok 2022

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Agentury Evropské unie pro základní práva na rozpočtový rok 2022,

— s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na stanovisko Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0112/2024),

A. vzhledem k tomu, že podle výkazu příjmů a výdajů ([1]) Agentury Evropské unie pro základní práva (dále jen „agentura“) dosahoval její konečný rozpočet na rozpočtový rok 2022 výše 25 857 952 EUR, což ve srovnání s rokem 2021 představuje nárůst o 4,01 %; vzhledem k tomu, že rozpočet agentury pochází téměř výhradně z rozpočtu Unie;

B. vzhledem k tomu, že pokud jde o zadávání veřejných zakázek agentury, nebyly za rok 2022 hlášeny žádné problémy vyžadující nápravná opatření, přičemž v současnosti nejsou prováděna ani žádná nápravná opatření vyplývající z auditů a hodnocení z posledních let, ani žádná taková opatření nezbývá provést;

C. vzhledem k tomu, že Účetní dvůr ve své zprávě o roční účetní závěrce agentury za rozpočtový rok 2022 (dále jen „zpráva Účetního dvora“) prohlásil, že získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka agentury je spolehlivá a uskutečněné operace jsou ve všech významných ohledech legální a správné;

Rozpočtové a finanční řízení

1. s uspokojením konstatuje, že výsledkem úsilí v souvislosti s monitorováním rozpočtu během rozpočtového roku 2022 byla míra plnění prostředků na závazky v běžném roce ve výši 100,00 %, což je stejný podíl jako v roce 2021; bere na vědomí, že míra čerpání prostředků na platby v běžném roce činila 73,59 %, což ve srovnání s rokem 2021 představuje mírné zvýšení o 2,64 %;

2. konstatuje, že v roce 2022 byly přijaty tři rozpočtové změny, kterými se rozpočet agentury zvýšil o 1 562 781 EUR a které se týkají finančních prostředků získaných na základě dohody o spolupráci s Úřadem pro finanční mechanismus EHP a Norska a dohod o partnerství s Národním statistickým úřadem Bulharska, řeckým veřejným ochráncem práv a rumunským státním zastupitelstvím, jakož i s ohledem na dotace na nájemné obdržené od rakouských orgánů a vnitřní účelově vázané příjmy;

3. na základě zprávy Účetního dvora se znepokojením bere na vědomí, že agentura z roku 2022 do roku 2023 převedla 6,4 milionu EUR (26 %) dostupných prostředků na závazky, z nichž 5,9 milionu EUR představuje prostředky v rámci hlavy III v souvislosti s provozními výdaji (74 % v roce 2021); zdůrazňuje, že vysoká míra přenosů je pro agenturu opakujícím se problémem, který Účetní dvůr zaznamenal již několik rozpočtových let po sobě, počínaje rokem 2018; bere na vědomí obnovené stanovisko Účetního dvora, že vysoká míra přenosů je v rozporu se zásadou ročního rozpočtu a svědčí o strukturálních problémech v rozpočtovém procesu a cyklu plnění rozpočtu; na základě odpovědi agentury na připomínku Účetního dvora a ze zprávy agentury nazvané „Připomínky Evropského parlamentu k udělení absolutoria za rok 2021 Agentuře Evropské unie pro základní práva a opatření přijatá agenturou (dále jen „zpráva o opatřeních přijatých agenturou“) bere na vědomí následující připomínky k vysoké míře přenesených prostředků souvisejících s provozními činnostmi agentury: vzhledem ke specifickému rámci, v němž agentura pracuje, je obtížné přidělit provozní výdaje v ranější fázi roku, došlo k posílení nástroje IT Matrix, aby bylo možné lépe sledovat plnění rozpočtu a včas odhadnout přenosy (prostředky C8) na příští rok, plnění rozpočtu by mělo být posuzováno s ohledem na konečný výsledek plnění rozpočtu, který byl v posledních deseti letech vyšší než 99 %; stejně jako v předchozích letech bere na vědomí, že vysoká míra přenesených prostředků rovněž odráží povahu hlavní činnosti agentury;

([1]) Úř. věst. C 38, 31.1.2023, s. 189.

Výkon

4. s uspokojením konstatuje, že agentura používá systém 25 klíčových ukazatelů výkonnosti jako součást svého měření výkonnosti; oceňuje vysokou míru plnění svých klíčových ukazatelů výkonnosti v roce 2022, kdy agentura překročila téměř všechny cíle stanovené pro každý klíčový ukazatel výkonnosti, udržovala vysokou míru spokojenosti zúčastněných stran s akcemi pořádanými agenturou, a relevantností, užitečností a spolehlivostí výstupů agentury a přispěla k vysoké úrovni porozumění základním právům a trendům; oceňuje úsilí agentury, které přispělo k jejím úspěchům v roce 2022, a to navzdory změně priorit všech probíhajících činností a lidských a finančních zdrojů a odložení a reorganizaci některých projektů agentury;

5. s uspokojením bere na vědomí výkonnost agentury, zejména velké množství výstupů realizovaných v roce 2022, včetně publikací, schůzí, organizace akcí, technické pomoci a činností v oblasti budování kapacit, jakož i písemných a ústních příspěvků; bere na vědomí, že činnost agentury byla zmíněna v 213 publikacích a v roce 2022 byla zmíněna4 319krát ve sdělovacích prostředcích; oceňuje činnosti agentury, pokud jde o strategickou prioritu 1 „Identifikace trendů: shromažďování a analýza srovnatelných údajů a důkazů“, které zúčastněné strany agentury považovaly za nejrelevantnější a mají největší přidanou hodnotu; v této souvislosti bere na vědomí úspěchy agentury v roce 2022, jako je zveřejnění zprávy „Romové v 10 evropských zemích“ (která mimo jiné zdůraznila zlepšení a nedostatky v začleňování Romů), bulletinu o azylu a migraci (se zaměřením na situaci v oblasti základních práv osob přicházejících do členských států a kandidátských zemí Unie ze třetích zemí během posledního čtvrtletí roku 2021), zprávy „Předpojatost v algoritmech: Umělá inteligence a diskriminace“ (která z agentury učinila první mezinárodní organizaci pro lidská práva, která se mimo jiné zabývá předpojatostí algoritmů, a v prvních sedmi dnech po zveřejnění se stala nejčastěji staženou zprávou agentury z roku 2022), jakož i zprávou „Ochrana občanského prostoru v EU – klíčová zjištění a stanoviska agentury FRA“ (která poskytuje přehled hlavních otázek občanského prostoru v celé Unii); s ohledem na posledně uvedenou zprávu chválí, že agentura prokázala svou schopnost ovlivňovat politické a legislativní procesy v oblasti občanského prostoru, a to prostřednictvím projektů českého předsednictví Rady a Komise na toto téma, do nichž byla agentura zapojena v roce 2022;

6. vítá včasnou reakci agentury na nově se objevující problémy v oblasti základních práv, jako jsou obecné pokyny agentury uvedené v její zprávě o zřízení vnitrostátních nezávislých mechanismů pro sledování dodržování základních práv na vnějších hranicích EU, poskytování pomoci členským státům při vytváření nebo posilování jejich vnitrostátních mechanismů pro sledování dodržování základních práv a zajištění záruk nezávislosti tohoto mechanismu; připomíná, že mezinárodní právo požaduje nediskriminační zacházení se všemi uprchlíky;

7. s uspokojením konstatuje, že agentura urychleně přijala opatření v reakci na situaci v oblasti lidských práv na Ukrajině po nezákonné a nevyprovokované invazi Ruska, a to prostřednictvím několika významných akcí, jako je on-line průzkum o zkušenostech vysídlených osob prchajících z Ukrajiny, dva bulletiny o dopadech na základní práva v členských státech Unie v souvislosti s válkou na Ukrajině, zveřejnění tabulky o provádění směrnice o dočasné ochraně šestnácti členskými státy 2001/55/ES ([2]) a projekty shromažďování údajů o zkušenostech žen prchajících před válkou v souvislosti s násilím a jiným porušováním lidských práv;

8. uznává úlohu agentury při posilování vnitrostátních infrastruktur v oblasti lidských práv, kdy spolupracuje s institucemi pro lidská práva, vytváří s nimi synergie a navazuje partnerství s institucemi občanské společnosti; bere na vědomí průběžné poradenství agentury v oblasti azylu a migrace, včetně pravidelných přehledů pro členské státy, pokud jde o otázky základních práv související s migrací; vítá skutečnost, že úloha agentury podporuje narativ založený na lidských právech tím, že rozvíjí účinnou komunikaci, podílí se na vývoji nových digitálních aplikací a nástrojů a sdružuje aktéry v oblasti lidských práv s cílem prosazovat evropské hodnoty a svobody.

9. s velkým znepokojením konstatuje, že při sledování situace v oblasti základních práv a právního státu v Maďarsku se agentura rozhodla spolupracovat s Národní univerzitou veřejné služby a Úřadem komisaře pro základní práva a spoléhat se na informace od nich, přestože oba orgány podporují zhoršování základních práv v Maďarsku; konstatuje například, že Komise ve své zprávě o právním státu 2022 „vyjádřila vážné obavy v souvislosti s nezávislostí maďarského komisaře pro základní práva; vyjadřuje politování nad tím, že se agentura přesto rozhodla nepřehodnotit spolupráci s orgány, které v zásadě podporují úpadek demokracie, ačkoli hlavním úkolem agentury by mělo být přispívat k ochraně základních práv, zejména v problematických případech, jako je případ maďarské vlády; vyzývá agenturu, aby pozastavila svou spolupráci s těmito orgány a o svém pokroku v této oblasti informovala orgán příslušný k udělení absolutoria;

([2]) Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12).

Efektivita a zisky

10. konstatuje, že v roce 2022 agentura pokračovala ve spolupráci a pracovala se sítí agentur v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí (JHAN) a agenturami, které ji tvoří, s cílem řešit výzvy v jejich společných pracovních oblastech, jako je vnitřní bezpečnost, migrace, organizovaná trestná činnost, azyl a hranice, a to tím, že přispěla odbornými znalostmi v oblasti základních práv; v této souvislosti bere na vědomí zejména spolupráci agentury v roce 2022 s Evropským institutem pro rovnost žen a mužů na přípravě průzkumu o násilí páchaném na ženách, s Agenturou Evropské unie pro otázky azylu o přezkumu některých modulů odborné přípravy a přípravě brožury o dočasné ochraně opatrovníků dětí bez doprovodu, s Agenturou Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva o zprostředkování školení o údajích o trestných činech z nenávisti a podávání zpráv a s Agenturou Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech o vypracování příručky o kyberkriminalitě a základních právech; bere na vědomí spolupráci agentury s agenturami a dalšími subjekty mimo oblast JHAN, jako je Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek, Evropský orgán pro pracovní záležitosti a Eurostat v roce 2022; vybízí k prozkoumání a určení dalších synergií s cílem zvýšit efektivitu a snížit náklady;

11. na základě odpovědí Parlamentu na otázky k písemnému zodpovězení bere na vědomí, že agentura podnikla iniciativy s cílem zvýšit svou účinnost a zisky, a to automatizací opakujících se úkolů, mapováním a přepracováním stávajících provozních procesů, přezkumem organizační struktury za účelem lepšího využívání stávajících zdrojů, systematičtějším zřizováním platforem pro spolupráci, zjednodušením pravidel a postupů vztahujících se na řízení finančních a lidských zdrojů a kvalitativním hodnocením úsilí o zvýšení účinnosti;

12. vítá, že v roce 2022 agentura nadále automatizovala a zefektivňovala procesy v oblasti lidských zdrojů, mimo jiné rozšířením využívání systému Sysper; v této souvislosti konstatuje, že agentura spustila nový nástroj pro nábor zaměstnanců s cílem usnadnit výběr a vytvořit uživatelsky přívětivější zkušenosti pro uchazeče a pro lidské zdroje a zavedla další datové nástroje pro automatizaci aspektů zpracování mezd; bere rovněž na vědomí, že agentura mezitím přijala systém Komise pro elektronickou archivaci a správu záznamů (ARES), který vedl k integraci řešení EU Sign, které umožňuje používání kvalifikovaného elektronického podpisu; oceňuje dokončení přípravy na zavedení nástroje Komise pro řízení zadávání veřejných zakázek (elektronické zadávání veřejných zakázek) v roce 2023;

13. bere na vědomí přístup agentury „dělat více s méně“ úsporami ve výši 350 000 EUR, které již dosáhly, a očekává se, že bude dosaženo 200 000 EUR v důsledku využívání interních zdrojů na vývoj nových IT aplikací a nových cloudových technologií, které agentuře pomohly dále optimalizovat její IT infrastrukturu; konstatuje, že agentura rovněž usiluje o efektivní využívání svých zdrojů tím, že mimo jiné přijímá aplikace Komise, snižuje teplotu vytápění budovy, používá bezpapírové postupy ve finanční a smluvní oblasti a omezuje poštovní a kurýrní služby; vybízí agenturu, aby v tomto ohledu společně s dalšími decentralizovanými agenturami EU předávala osvědčené postupy prostřednictvím svých komunikačních prostředků;

14. na základě zprávy Účetního dvora konstatuje, že agentura nepatří mezi agentury, které zavedly podnikové plány s cílem zlepšit energetickou účinnost a klimatickou neutralitu svých činností, mají určitou formu podávání zpráv o životním prostředí do svých výročních zpráv o činnosti a získaly registraci v systému EMAS; na základě odpovědí agentury na písemné otázky Parlamentu však konstatuje, že certifikace EMAS se předpokládá, jakmile se agentura přestěhuje do svých nových prostor, což bude rovněž v souladu s požadavky Zelené dohody pro Evropu; chválí agenturu za zavedení ekologických kritérií pro zadávání veřejných zakázek v souvislosti s environmentálními a sociálními požadavky a za výběrová a zadávací kritéria v mezích, které vyplývají ze skutečnosti, že služby z velké části obstarává agentura;

Personální politika

15. bere na vědomí, že ke dni 31. prosince 2022 byl plán pracovních míst naplněn z 94 %, přičemž ze 72 míst povolených v rozpočtu Unie (tj. stejného počtu povolených míst jako v roce 2021) jich bylo obsazeno 68; konstatuje, že kromě toho dosáhl počet smluvních zaměstnanců, kteří v roce 2022 pro agenturu pracovali, 28,4 (v přepočtu na plné pracovní úvazky) a že dále pro ni pracovalo 9 vyslaných národních odborníků (včetně jednoho bezplatného); bere na vědomí nízkou míru fluktuace (1,9 %) v roce 2022; dále konstatuje, že v roce 2022 agentura nadále automatizovala a zefektivňovala procesy v oblasti lidských zdrojů s cílem dosáhnout další účinnosti;

16. s uspokojením bere na vědomí vyvážené zastoupení žen a mužů mezi členy středního managementu agentury, mezi nimiž jsou 3 muži (50 %) a 3 ženy (50 %), na úrovni správní rady, kde 33 z 65 členů (51 %) tvoří ženy, a v rámci celkového počtu zaměstnanců agentury, kde ženy tvoří 57 ze 105 členů (54 %); konstatuje, že genderová vyváženost je jedním z hlavních cílů agentury v oblasti nediskriminace a je jí i nadále věnována zvláštní pozornost při práci jejích orgánů, jako je např. Skupina pro rovnost a rozmanitost, která usiluje o prosazování nediskriminace na základě pohlaví ve všech aspektech procesů v oblasti lidských zdrojů v agentuře;

17. konstatuje, že agentura ke dni 1. října 2022 zaměstnávala zaměstnance z 23 členských států; vítá úsilí agentury o dosažení zeměpisné vyváženosti; konstatuje, že v rámci strategie agentury pro rovné příležitosti a nediskriminaci je podpora rozmanitosti, včetně zeměpisné vyváženosti, součástí zastřešujících cílů v rámci procesů v oblasti lidských zdrojů, jako je nábor a výběr;

18. konstatuje, že agentura přijala několik opatření pro integraci osob se zdravotním postižením tím, že poskytla ubytování, zlepšila své prostory s cílem usnadnit přístupnost, umožnila výjimečnou práci z domova a pořádala pravidelnou odbornou přípravu zaměřenou na zvyšování povědomí zaměstnanců o problematice zdravotního postižení; vítá úsilí agentury o to přitáhnout zájem o podání žádostí o stáže od uchazečů se zdravotním postižením; konstatuje, že agentura rovněž připravuje politiku podpory pro osoby se zdravotním postižením;

19. konstatuje, že agentura podpořila dobré pracovní podmínky svých zaměstnanců tím, že poskytuje psychologické podpůrné služby, povzbuzuje fyzickou aktivitu prostřednictvím nového programu přijatého v roce 2022, který poskytuje finanční příspěvek na členství ve sportovních zařízeních, a přijala pravidla Komise pro hybridní práci;

Prevence a řešení střetů zájmů a transparentnost

20. bere na vědomí, že životopisy a prohlášení o zájmech členů správní rady jsou zveřejněny na internetových stránkách agentury; na základě navazující zprávy agentury konstatuje, že se agentura rozhodla na svých internetových stránkách již nezveřejňovat informace o interních odbornících;

21. vítá skutečnost, že agentura v roce 2022 provedla revizi/aktualizaci prohlášení o zájmech všech zaměstnanců a v důsledku toho vydala některá preventivní doporučení; dále konstatuje, že agentura poskytuje zaměstnancům povinné školení o etice a bezúhonnosti a poskytuje pokyny pro posuzování vnějších činností; konstatuje, že pokud jde o sledování toho, zda bývalí zaměstnanci agentury dodržují platná rozhodnutí v oblasti „otáčivých dveří“ a souvisejících omezení, agentura posuzuje možnost provádět namátkové kontroly; vyzývá agenturu, aby orgánu příslušnému k udělení absolutoria podala zprávu o pokroku v tomto ohledu;

22. konstatuje, že v roce 2022 agentura zjistila potenciální riziko vnímaného střetu zájmů člena správní rady v souvislosti se smlouvou o projektu podepsanou agenturou a financovanou z grantů EEA/Norska; konstatuje, že na základě posouzení byl učiněn závěr, že situace nepředstavuje skutečný střet zájmů; vítá nicméně opatření přijatá ke zmírnění těchto rizik, včetně žádosti o aktualizaci prohlášení o zájmech dotčeného člena správní rady před příští schůzí správní rady a požadavku, aby se tento člen zdržel hlasování o jakémkoli rozhodnutí správní rady v souvislosti s daným projektem;

Vnitřní kontrola

23. konstatuje, že agentura v roce 2022 posoudila své systémy vnitřní kontroly a dospěla k závěru, že jsou účinné a že složky a zásady jsou přítomny a fungují celkově dobře, přičemž některé drobné nedostatky se týkají zásad 5, 13 a 14 v souvislosti s včasným dokončením zprávy o profesním rozvoji a s potřebou zlepšit strategii pro interní a externí řízení zúčastněných stran v oblasti komunikace;

24. konstatuje, že se provádí akční plán, pokud jde o strategii agentury pro boj proti podvodům aktualizovanou v roce 2021, přičemž jsou řešena všechna jeho opatření, včetně zvláštního posouzení rizika podvodů, zvyšování povědomí zaměstnanců o pravidlech pro předcházení podvodům a whistleblowingu a včasné aktualizace právního rámce;

Další připomínky

25. oceňuje úsilí agentury o zvýšení její viditelnosti a přítomnosti na internetu; oceňuje lepší ukazatele agentury, pokud jde o využívání různých platforem sociálních médií v roce 2022; konstatuje, že v roce 2022 agentura vypracovala kampaň na sociálních médiích s názvem „Our Data, Your Ally“, jejímž cílem je informovat mladé lidi o údajích týkajících se mládeže, které mohou využít při svých podpůrných činnostech; dále konstatuje, že v roce 2022 agentura (spolu)organizovala 134 schůzí a akcí, včetně workshopů a webinářů, a uspořádala čtvrtý dialog o základních právech v Paříži, a to ve spolupráci s francouzským předsednictvím Rady, kontaktními kancelářemi Komise a Parlamentu ve Francii a ve městě Paříž, jakož i první setkání vedoucích představitelů svého druhu v oblasti lidských práv a setkání odborníků s názvem „Lidská práva v centru budoucnosti Evropy“, na němž se sešlo 60 různých zúčastněných stran;

26. pokud jde o další připomínky, které jsou připojeny k rozhodnutí o udělení absolutoria a jsou horizontální povahy, odkazuje na své usnesení ze dne 11. dubna 2024 ([3]) o výkonnosti, finančním řízení a kontrole evropských agentur.

([3]) Přijaté texty, P9_TA(2024)0280.